

ATT SKRIVA EN TIDNINGSARTIKEL MINNESLISTA

1 Att skaffa information. Du kan skaffa information från olika källor: ur böcker och tidningar, på nätet, genom intervjuer etc.

Källkritik. Kom ihåg att vara kritisk och jämföra källorna.

Fotografera och filma. Fråga alltid de personer du fotograferar eller filmar det är okej att fotografera och fråga upphovspersonerna om lov att få publicera bilderna.

2 Användning av textmaterial.

Du får fritt använda information och idéer. Du kan samla in information från olika källor och återberätta den med dina egna ord. Kom ihåg källhänvisningarna.

Citat. När du använder en annan persons text ord för ord är det fråga om citat. Citat markeras med citattecken och en källhänvisning.

Användning av verk som författats av andra. För att använda ett verk som författats av en annan person, exempelvis när du kopierar en dikt eller tidningsartikel och använder i ditt eget arbete, behöver du tillstånd från upphovspersonen eller rättighetshavaren.

Med skolkopieringsavtalet. Du får kopiera exempelvis en dikt eller artikel med stöd av skolans skolkopieringsavtal med Bonus Copyright Access. Du får också dela kopian med klassen eller undervisningsgruppen.

3 Användning av fotografier. I en tidningsartikel kan du använda:

a. Bilder som du tagit själv

b. Bilder som tagits eller gjorts av andra

Med skolkopieringsavtalet. Du får exempelvis spara ner en bild från nätet till ditt projektarbete med stöd av skolans kopieringsavtal med Bonus Copyright Access, om projektarbetet bara delas på skolans interna nätverk där personal, elever och föräldrar kan komma in.

Med upphovspersonens tillstånd. Du kan be fotografen eller rättighetshavaren om tillstånd att få använda bilderna.

Med CC-licens. Licenssymbolen berättar vad du får göra. CC-licenssymbolerna och upphovspersonens namn ska nämnas bredvid bilden.

Publiceringsfria bilder. Bilder där skyddstiden inte längre gäller får publiceras och användas fritt.

Ibland är det tillåtet att använda bilder av konstverk utan att tillstånd behövs.

I bedömande texter och artiklar om aktuella händelser får du använda bilder av konstverk som hänger ihop med texten utan att tillstånd från upphovspersonen behövs. Det kan handla om en recension av en konstutställning, en nyhetsartikel om en konstutställning som har just öppnats eller ett nytt konstverk som visas. Ett konstverk får synas i bakgrunden på en bild eller i en video, så länge det inte har någon speciell betydelse i bilden eller videon.

- 4 Användning av video.** För att använda en video eller en del av den i en tidningsartikel krävs tillstånd. Du kan be upphovspersonen eller rättighetshavaren (t.ex. en producent) om tillstånd eller så kan upphovspersonen ha tillåtit användning av videon genom en CC-licens. Läs noga igenom användningsvillkoren för CC-licensen.

Du får länka direkt till en video som ligger publicerad med tillstånd på nätet.

För att använda en video på en annan webbplats än där den hittades behövs vanligtvis tillstånd från upphovspersonen eller rättighetshavaren.

- 5 Nämn upphovspersonerna.** Kom ihåg att nämna namnen på alla upphovspersoner till de verk du använder i samband med din tidningsartikel.

- 6 Publicering av en tidningsartikel.** Kontrollera att du har alla tillstånd för att få publicera bilder och andra verk.

Tänk på att personer som du har intervjuat ofta vill kontrollera texten innan artikeln publiceras.

Om du inte tänker publicera ditt projektarbete på nätet eller i en tryckt publikation får du använda bild- och textmaterial enligt 15/15-regeln och motsvarande 15 A4-sidor från nätet i skolprojekt med stöd av skolans skolkopieringsavtal med Bonus Copyright Access. Skolkopieringsavtalet ger bara rätt att dela ett projektarbete i skolans interna nätverk där skolans personal, elever och föräldrar kan komma in.

